

Κλίμαξ των αρετών : Όταν ένα βιβλίο σε μεταμορφώνει από επίγειο σε ουράνιο άνθρωπο!

Γράφει ο π. Αντώνιος Χρήστου*.

Αγαπητοί Αναγνώστες, η Εκκλησία μας αφού μας πρόβαλε το Σταυρό για να μας ξεκουράσει πνευματικά και να λάβουμε δύναμη, μετά μας δείχνει τον ανηφορικό δρόμο που πρέπει να συνεχίσουμε! Μας καλεί σε ανάβαση όχι μόνο πάνω στο σταυρό μας, αλλά με το σταυρό μας να περπατάμε βήμα-βήμα, σκαλί-σκαλί, πάνω στην αρετή! Όλα αυτά όχι σε θεωρητικό επίπεδο, αλλά πρακτικά προβάλλοντας ένα πρόσωπο και ένα βιβλίο που συνέγραψε που όποιος το μελετήσει και κυρίως εφαρμόσει ο ίδιος και η ζωή του, δεν θα είναι πια ποτέ το ίδιο, αλλά πραγματικά μας κάνουν δοχεία του Παναγίου Πνεύματος, σκεύος θείων χαρισμάτων! Πως και γιατί όλα αυτά; Αυτά θα ασχοληθούμε στο σημερινό άρθρο μας!

Η Δ΄ Κυριακή των Νηστειών, είναι αφιερωμένη και φυσικά όχι άσκοπα και τυχαία, στον Άγιο Ιωάννη τον Σιναΐτη, τον Συγγραφέα της Κλίμακος. Ο Άγιος γεννήθηκε πιθανότατα το 523 μ.Χ. στη Συρία. Ήταν γιος πλούσιας και ευσεβούς οικογένειας. Σε νεαρή ηλικία, παρακολούθησε ανώτερο κύκλο μορφώσεως, ώστε να διακρίνεται ανάμεσα στους συνομήλικούς του. Εκείνος όμως, ενδιαφερόταν περισσότερο για την προσευχή, τις θεολογικές μελέτες, την συγγραφική εργασία και την άσκηση. Πήγε στο Όρος Σινά, κοντά στον φημισμένο αναχωρητή Μαρτύριο, ο οποίος καθοδήγησε πνευματικά τον νεαρό Ιωάννη. Μετά από τέσσερα χρόνια σκληρής

άσκησης και δοκιμασίας, έγινε μοναχός ενώ η φήμη των αρετών και της σοφίας του είχε ευρύτερα διαδοθεί. Γι' αυτό πολλοί μοναχοί και λαϊκοί, αλλά και αξιωματούχοι αυλικό έρχονταν στη Μονή για να ζητήσουν τη συμβουλή του. Είχε αξιωθεί και με το χάρισμα της θαυματουργίας.

Μετά το θάνατο του ηγούμενου της Μονής και κατόπιν απαιτήσεως των αδελφών δέχθηκε να γίνει Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Σινά για μερικά χρόνια. Η νοσταλγία, όμως, της ερημικής ζωής, έκανε τον Ιωάννη να αποσυρθεί πάλι στην έρημο και να αφοσιωθεί πάλι στις μελέτες του. Κοιμήθηκε ειρηνικά περίπου το 606 μ.Χ. και άφησε δύο σπουδαιότατα συγγράμματα, την «Κλίμακα» και τον «Λόγον προς τον Ποιμένα». Από τον βίο του Αγίου Ιωάννου και μόνο, καταλαβαίνει κανείς άμεσα, ότι ο Άγιος όπως και όλοι Πατέρες της Εκκλησίας, πρώτα έζησαν και εφάρμοσαν και μετά έγραψαν ότι έγραψαν, σε αντίθεση με τους σύγχρονους Θεολόγους (χωρίς να σημαίνει φυσικά ότι δεν υπάρχουν ευτυχώς και εξαιρέσεις), που απλά σπούδασαν κάτι ακαδημαϊκά και γράφουν μελέτες, εργασίες και βιβλία χωρίς να έχουν ζήσει και βιώσει πρώτα ...!

Η «Κλίμακα» περιλαμβάνει τριάντα λόγους περί αρετής, όπου ο καθένας λόγος περιλαμβάνει και μια αρετή, ξεκινώντας από τις πιο πρακτικές (από την αποταγή, την απροσπάθεια και ξενιτεία) και ανεβαίνοντας σαν σκαλοπάτια κατέληξε στις θεωρητικά υψηλές (Περί προσευχής, απειθείας, πίστεως, ελπίδος και αγάπης). Στη πνευματική ζωή έχουμε βαθμίδες χαμηλές και υψηλές, καταστάσεις κατώτερες και ανώτερες. Γι' αυτό και το σύγγραμμα ονομάζεται Κλίμακα των αρετών. Στο έργο του αυτό ο συγγραφέας παρουσιάζει συστηματικά τις εμπειρίες του για την κοινοβιακή κυρίως, αλλά και για την ερημική ζωή, ταξινομώντας αυτές κατά τρόπο που δείχνει πορεία προς την ηθική τελείωση. Είναι γραμμένο σε κομψή ελληνική γλώσσα, καλοδουλεμένη με χάρη και μελωδικότητα. Έχει διαύγεια, γλαφυρότητα, παραστατικότητα και παρουσιάζει πλούτο εκφράσεως, καλαισθησία και ευγένεια. Στη διακόσμηση του λόγου με εικόνες και παρομοιώσεις ο ιερός συγγραφέας είναι απaráμιλλος. Πάσης φύσεως σχήματα λόγου αναδύονται καθώς και ωραίες και επιτυχημένες προσωποποιήσεις. Δηλαδή εκτός από την μεγάλη πνευματική ωφέλεια, το βιβλίο έχει και μεγάλη φιλολογική αξία.

Από την αρχή της Μεγάλης Τεσσαρακοστής το σύγγραμμά του διαβάζεται σε όλα τα ορθόδοξα μοναστήρια, αλλά και από πολλούς πιστούς στον κόσμο. Επειδή είναι παγκόσμιο κειμήλιο αναλύσεως όλων των παθών και των αρετών, η Εκκλησία τιμά ιδιαίτερα σε αυτή τη πνευματική περίοδο τον συγγραφέα άγιο Ιωάννη της Κλίμακας και το προτείνει για ανάγνωσμα και φυσικά. Η μνήμη του εορτάζεται στις 30 Μαρτίου και κάθε Δ΄ Κυριακή των Νηστειών της Μεγάλης Τεσσαρακοστής.

Κλείνοντας το άρθρο μας, οφείλουμε να συνειδητοποιήσουμε αυτό που έλεγε και στις προφορικές παραδόσεις ο μεγάλος Θεολόγος π. Ιωάννης Ρωμανίδης : «Ότι ή όρθόδοξη θεολογία δέν ανήκει στόν κλάδο τών θεωρητικών έπιστημών (φιλοσοφία), αλλά στόν κλάδο τών θετικών έπιστημών (μαθηματικά-ιατρική). Ή όρθόδοξη θεολογία από πλευράς μεθοδολογίας συνδέεται μέ τίς θετικές έπιστήμες καί όχι μέ τήν φιλοσοφία, καί εάν έμφανιζόταν ό Χριστιανισμός στήν έποχή μας, θά τόν καταλαβαίναμε από πλευράς μεθοδολογίας, ως μιά πνευματική ψυχιατρική. "Όπως στή φυσική έχουμε παρατήρηση καί πείραμα, πράξη καί θεωρία, τό ίδιο γίνεται καί στή θεολογία, υπάρχει ή πράξη ως τήρηση τών έντολών του Θεού καί ή θεωρία ως θέα του Θεού. "Όπως ό ιατρός ασχολείται μέ τό σώμα, κάνει διάγνωση καί θεραπεία τών σωματικών ασθενειών, έτσι καί ό όρθόδοξος θεραπευτής κάνει διάγνωση καί θεραπεία τών ψυχικών ασθενειών του νοϋ καί τών παθών. Ή όρθόδοξη θεολογία δέν είναι άφηρημένη καί στοχαστική έπιστήμη, όπως καί ή ιατρική του σώματος δέν είναι άφηρημένη καί στοχαστική έπιστήμη, δέν μποροϋν νά βλέπουν τίς σωματικές καί ψυχικές ασθένειες καί νά φιλοσοφοϋν, αλλά θεραπεύουν τόν άνθρωπο. Για παράδειγμα, δέν μπορώ νά φαντασθώ έναν ιατρό, πού όταν πονά ό ασθενής νά του μιλά για τή φιλοσοφία."Έτσι, δέν μπορώ νά διανοηθώ έναν Κληρικό νά πονά ψυχικά ό άνθρωπος καί εκείνος νά φιλοσοφεϊ» Άρα όποιος μελετήσει και πραγματικά εφαρμόσει το βιβλίο της Κλίμακος θα δει πραγματικά να αλλοιώνεται εν Χριστώ! **Αμήν!**

***Ο π. Αντώνιος Χρήστου είναι Προϊστάμενος Ιερού Ναού Προφήτου Ηλία Κορμπι- Βάρης, της Ι. Μ. Γλυφάδας Ε. Β. Β. & Β. Απόφοιτος Ανωτέρας Εκκλησιαστικής Σχολής Αθηνών, Πτυχιούχος της Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών και Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου στην Ορθόδοξη Θεολογία στο Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο.**